

El fotògraf Cartier-Bresson, en una recent entrevista apareguda a "El País", deia que una fotografia és un dibuix instantani i que el que diferencia l'una de l'altre, és que aquest es pot refer, mentre que la fotografia no es pot esborrar mai. Bé, una reflexió com aquesta, segurament més literària que del tot certa, em serveix per a tornar a parlar, a la nostra Revista, d'un dels artistes més insòlits de Sabadell: Isidre Manils, hiperrealista, exacerbat defensor de la imatge manipulada per una lírica personal i objectiva, que ha estat treballant aquests últims anys intensament i prova d'això són les darreres exposicions en les quals ha participat. Un treball iniciat l'any 1996, amb l'obra presentada al Centre d'Art Santa Mònica, el 1997 i que, amb la que presentà a ARCO, a Madrid, a la galeria Berini, de Barcelona i el singular muntatge del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes, també de Barcelona, l'any 1998, tanca un dels seus períodes més interessants de producció. Període que aposta, no solament per l'obra *per se*, sinó que indaga, a través de posades en escena plàstiques com LA SEMBLANÇA, del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes, en camps més agosarats que intenten unir l'Art i la Filosofia, una singular proposta que pretén demostrar a l'espectador com, a partir d'imatges reals que van més enllà de la més pura il·lusió, es pot arribar a la realitat més absoluta, l'el·lipsi paradoxal de: tot és veritat perquè tot és mentida i, també, a l'inrevés.

Obres com MURURORA, del 1996, o la sèrie sense títol del mateix any, o CABELL I FLAMA, del 1997 i les presentades a Sabadell en la darrera exposició, el juny del 1998, marquen aquest període que considero tan significatiu a la seva trajectòria. Treballs que són el resultat d'una espiritualitat professional quasi cistercenca. I parlo d'espiritualitat, paraula que defineixo com una orientació cap a l'interior de la realitat, compartida al mateix temps per la vivència individual d'aquest artista i per la comuna dels que, com espectadors, rebem la seva obra. És una

Isidre Manils, el pintor-ull

ANA FERNÁNDEZ ÁLVAREZ

Als seus quadres apareixen imatges pensades i repetides per a cercar un ritme visual de l'absolut. Les obres s'executen a base de ser sentides epidèrmicament, però esdevenint pura vida interior: foc que és aigua, aigua que és foc, cabell que és llum, llum que és cabell, és a dir, la imatge de les imatges. Una tenaç empresa de despullament i de desdonament d'efectes especials, ja que la major part de les obres posseeixen una estructura estètica molt austera. La força l'aconsegueix amb les grans superfícies o amb la sor-

pintura d'àrdua execució que, solament a base d'esforç moral, pot esdevenir satisfactòria i autèntica. El compromís pictòric de Manils no és el del virtuós còpista, això és ofici i prou, sinó que va més enllà de la rutina de l'amanuense, el disciplinat operari que copia fins i tot els errors de l'original. Les visions d'aquest artista superen la dicotomia art-realitat, resulten idees, llençatges, pensaments, processos, missatges...

prenent qualitat tècnica a la manera dels grans temes religiosos mediterranis, elements, per tant, gens contaminats per trampes visuals, perquè tots els esforços deriven de la recerca visual de l'imprescindible.

Manils s'ha mantingut sempre fidel a l'expressivitat de la pintura-càmera, és el nostre singular Dziga Vertov: de la visió-mentida en fa muntatge-realitat. Per això mateix a l'obra de Manils es qüestiona l'afirmació de Cartier-Bresson, perquè

l'elaboració meticulosa, alquímica, pacient i virtuosa d'aquest artista no possibilita el refer fàcil, tot resta atrapat, capa a capa, en el subtil teixit dels seus acrílics. Obres com les que vàrem poder contemplar en l'última exposició que presentà a Belles Arts, ja gestades en la col·lectiva "La bellesa com a destí", del Centre d'Art Santa Mònica, són el resultat d'una minuciosa feina de fixació realitat-il·lusió que fa instantànies d'imatges fotografiades amb la imatgeria de la memòria. Cada quadre, sobretot aquells en els quals els números ens donen una arbitrària idea d'hora digital, és una petita dosi de la passió que Manils sent pel sentit del temps que no és, com en el cinema, res més que espai instantani, per tant, imatge.

L'aparent manipulació, és a dir, mentida o il·lusió dels seus quadres, considerada per alguns banalitat esteta, és, ben al contrari, el resultat d'una recerca d'autenticitat. Ningú pot arribar a aquest mestratge per pur decorativisme, és una pintura massa costosa de realitzar i per la perturbadora naturalesa de les seves imatges, massa directes, no pot ser catalogat de manierista. El seu hiperrrealisme, que nasqué americà i que ha esdevingut profundament europeu, és, aquí a Catalunya, un crit en el desert, al menys mentre l'ascendent Tàpies continuï sent el far d'Alexandria. La seva postura rebel no és d'última hora, ja als anys vuitanta defensà la filosofia del realisme, quan qualsevol indici de figuració era rebut per la crítica com un *fructus-horribilis*. La resposta de Manils a la innecessària dictadura abstracta, incomprendible en altres latituds plàstiques en les que la cohabitació figuració-abstracció ha estat del tot normal, sempre ha estat radical: respecte sacre per la tècni-

ca i intransigència davant les postures fàcils i els conjuntualismes de moda.

Les seves últimes obres són d'una factura estètica extraordinària i, a més, pels que hem seguit periòdicament la seva trajectòria, són la definitiva ruptura amb l'americanisme pictòric que el caracteritzava des del punt de vista tècnic. L'adéu als Hopper, als de Andrea, als Bailey, als Eddy, als Estes, etc., ha coincidit en el temps amb una profusa producció d'imatges precisament americanes. En són exemples els quadres en els quals el detall numèric digital es fa protagonista o, més encara, l'evocador paisatge apocalíptic i spielberguerià de l'obra on apareix la frase "Es muy difícil que llegue nadie" i el titulat BETWEEN US, de l'any 1998, no presentat a Belles Arts, que ens recorda els polítics visuals de George Deem. On és el canvi? Isidre Manils se'ns ha tornat barrocs, no en la pinzellada, no en la textura, és a dir, res a veure amb Antonio López, sinó en l'amor per l'objecte, animat o no, i pels elements naturals. Així doncs, si mirem amb atenció el que ens ha ofert, el que tenim davant nostre no és ni més ni menys que una suculent sèrie de bodegons barrocs, mossegades oculars a la realitat domèstica, resultat de fragmentar la visió del que ens rodeja o del que somniem, al cap i a la fi, una natura morta tradicional, una taula amb fruits, no és altra cosa que el segment d'un espai més ampli. Una flamarada, unes ones encrespades, l'hora digital d'un electrodomèstic, també ho són. En realitat no es tracta d'una transformació radical de la seva obra, perquè les preocupacions pels objectes, la textura i naturalesa d'aquests sempre ha planat al seu treball, es tracta, més aviat,

d'una maduració i d'una intencionalitat més explícites, com a Velázquez, ja no li importa què es veu aparentment, sinó el joc abstracte que possibilita l'aparença d'allò que es veu. Ja no és tan important que sembli quelcom, el més interessant és el procés de creació de la semblança en si mateixa.

Aquesta evolució d'estil, paral·lelament i inevitable, està relacionada amb el cinema (d'això ja vaig parlar-ne profusament a l'anterior article) que és la segona naturalesa sentimental de l'Isidre Manils. De John Ford a Wim Wenders, passant pel pes dramàtic del cinema nòrdic, amb algunes variacions simpàtiques a la manera de Zhang Yimou, per a arribar ara al mateix registre de càlida fredor que Alan Rickman en el seu film "L'invitat d'hivern". Però, no és simplement mimesi fílmica el que fa, no es tracta d'una pintura que congela les imatges de cel·luloide, a la seva obra hi ha suficient rerefons ètic com per anar més enllà del manual de text o de la remembrança cinètica, és el resultat d'una mirada culta vers el que el rodeja. Tampoc hi trobem, afortunadament, només una mera visceralitat creativa, sinó que hi trobem un esforç per a civilitzar la mirada, la seva i, com a resultat, la de l'espectador. Per això mateix és perturbador i per a algunes sensibilitats, massa educades en la transcendència iconoclasta de l'abstracció, resulta incòmode.

FARMÀCIA BENESSAT
PERFUMERIA
COSMÈTICA de

Joan Garriga i Barata

Passeig Plaça Major, 37
 Telèfon 93 725 53 53 - SABADELL

FONTSERE

ARTICLES PELL I VIATGE

Sant Quirze, 38
 Tel. 93 725 85 41
 SABADELL

JA COMERCIAL
ALEMANY

CENTRE DE JARDINERIA,
 AGRICULTURA I FORESTAL
 Tallers i serveis postvenda

Ctra. Barcelona, 22-26
 Tel. 93 725 63 95
 SABADELL